

Broj: UPI 05/1-02-19-4-114/26
Sarajevo, 12.10.2026. godine

Federalno ministarstvo okoliša i turizma, na osnovu čl. 65. i 71. Zakona o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj 15/21) i člana 7. stav (1) tačka a) Uredbe o projektima za koje je obavezna procjena uticaja na okoliš i projektima za koje se odlučuje o potrebi procjene uticaja na okoliš („Službene novine Federacije BiH“ broj 51/21, 33/22 i 104/22) i člana 200. Zakona o upravnom postupku („Službene novine Federacije BiH“ br. 2/98, 48/99 i 61/22), postupajući po zahtjevu stranke za prethodnu procjenu uticaja na okoliš, privrednog društva „POINT“ d.o.o. Posušje, Vinjani bb, Posušje, **donosi:**

RJEŠENJE

1. Utvrđuje se da za zahvat u prostoru/projekat istraživanja i eksploatacije tehničko-građevinskog kamena sa separacijom na prostoru "Pogledača" općina Posušje, koji obuhvata 8,1 ha na parcelama označenim kao: k.č. 173/54 i 173/55, nosioca projekta privrednog društva „POINT“ d.o.o. Posušje nije potrebno dalje provođenje procjene uticaja na okoliš izradom studije uticaja na okoliš iz sljedećih razloga:
 - na osnovu kriterija iz Priloga IV. Uredbe o projektima za koje je obavezna procjena uticaja na okoliš i projektima za koje se odlučuje o potrebi procjene uticaja na okoliš („Službene novine Federacije BiH“ broj 51/21, 33/22 i 104/22) o karakteristikama projekta, lokaciji projekta, karakteristikama potencijalnog uticaja, uticaja koji su navedeni u zahtjevu za prethodnu procjenu uticaja na okoliš i provođenjem mjera sprečavanja i ublažavanja iz tačke 3. dispozitiva ovog Rješenja neće imati značajan uticaj na okoliš,
 - navedena aktivnost - projekat eksploatacije tehničko-građevinskog kamena za površinu eksploatacionog polja od 8,1 ha prema Uredbi o projektima za koje je obavezna procjena uticaja na okoliš i projektima za koje se odlučuje o potrebi procjene uticaja na okoliš („Službene novine Federacije BiH“ broj 51/21, 33/22 i 104/22) ne podliježe obaveznoj obavezne procjeni uticaja na okoliš putem izrade Studije uticaja na okoliš,
 - radi se o nastavku eksploatacije na istom lokalitetu koju je prethodno vršio isti operator,
 - provedene su sve Zakonom propisane procedure uključivanja javnosti i zainteresirane javnosti i u zakonskim rokovima nije bilo primjedbi javnosti niti zainteresovanih subjekata i javnosti, kako je navedeno u obrazloženju ovog Rješenja.

2. Podaci o lokaciji, sažeti opis lokacije projekta i opis projekta

2.1. Podaci o lokaciji i sažeti opis lokacije

Istraživanje i eksploatacija tehničko-građevnog kamena na prostoru "Pogledača" – Posušje planirano je da se vrši u neposrednoj blizini postojećeg površinskog kopa sa separacijom koji je također u vlasništvu firme „POINT“ d.o.o. Posušje.

Prostor je lociran sjeverozapadno od Posušja na području Vinjana sjeverno od prometnice Posušje - Tomislavgrad. Prostor "Pogledača" je smješten zapadno od Posušja, a sjeverno od sela Čitluk u pravcu Studenih Vrela, a pripada jugoistočnim obroncima, brda Kljenak koje se relativno blago spuštaju prema depresijama Sovija Draga i Topala. Prilaz površinskom kopu je obezbijeđen makadamskim putem sa magistralne saobraćajnice.

2.2. Opis projekta

Istražni radovi određeni su na osnovu Pravilnika o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rudnih zaliha i vođenju evidencije o njima ("Službeni list Federacije BiH, broj: 36/1), prema kojem ovo rudno tijelo, po svom sastavu i genetskim obilježjima, pripada ležištima vapnenca. U skladu sa navedenim Pravilnikom rudno tijelo je uvršteno u prvu grupu i drugu podgrupu ležišta tehničko-građevnog kamena - vapnenca.

Ovim svrstavanjem ležišta definirana su maksimalna rastojanja istražnih radova, pa je za A kategoriju 80 m i za B kategoriju 160 m, a za C1 kategoriju 240 m. Kod istraživanja mineralnih sirovina potrebno je utvrditi položaj rudnog tijela, geometrije rudanog tijela, način zalijeganja, kvalitet i količinu mineralne sirovine.

Da bi se odredili predhodno navedeni parametri projektom je predviđeno je da se urade sljedeće istražni radovi:

1. Probna eksploatacijska etaža
2. Istražni rudarski usjeci
3. Tehnološke probe za frakcije
4. Laboratorijska ispitivanja
5. Geološko kartiranje istražnih rudarskih probno eksploatacijskih etaža i istražnih rudarskih usjeka

Probno, eksploatacijska etaža je projektirana u sjevernom dijelu istražnog prostora, dimenzija 28 x 30 x 5 (0-10) m. Iz probno eksploatacijske etaže ukupno bi se uzelo 4.200 m³, a za tehnološke probe 1.680 m³. Ova količina stijenjskog materijala za tehnološke probe je potrebna iz razloga što se planira prva tri metra stijenjskog materijala skinuti i deponirati da bi se izbjegle nečistoće u stijenjskom materijalu (humus, zemljasto glinovite komponente), a za tehnološke probe bi se uzela preostala dva metra visine stijenjskog materijala.

Rudarski istražni usjeci su dimenzija:

- IU1 18 x 15 x 5 (0-10) m – 1.360 m³, za tehnološku probu za frakcije – 540 m³
- IU2 22 x 15 x 5 (0-10) m – 1.650 m³, za tehnološku probu za frakcije – 660 m³
- IU3 10 x 9,5 x 5 (0-10) m – 475 m³, za tehnološku probu za frakcije – 190 m³
- IU4 18 x 15 x 5 (0-10) m – 1.360 m³, za tehnološku probu za frakcije – 540 m³

Ukupno iz istražnih usjeka bi se uzelo 4.845 m³, a za tehnološke probe za frakcije 1.930 m³. U slučaju ukazane potrebe ili ako se ne dobiju kvalitetni podaci, istražni raskopi se mogu izvesti s dimenzijama takvim da se dobiju kvalitetni podaci o ležištu u tom dijelu. Ukupno projektirani stijenjski materijal koji je potrebno skinuti iznosi 9.045 m³ (istražni usjeci + probno eksploatacijska etaža), a za tehnološke probe za frakcije bi se izdvoio čisti materijal u iznosu od 3.610 m³.

Pristupni putevi do istražnih radova su projektirani tako da se dijelom usjecaju u teren (2,5 m), a iskopani materijal se nasipa u drugu polovicu puta 82,5 m.

Istražni usjeci IU1, IU2, IU3 se obuhvaćeni putom dimenzija: L = 223,5 m; Š = 5 m. Pristupni put za izvođenje istražnog usjek IU4 i probno eksploatacijske etaže (PEE) se odvaja sa prethodno navedenog puta iza IU1. Pristupni put do IU4 i PEE je dimenzija: L = 200,0 m; Š = 5 m

Tehnološka ispitivanja se planiraju obaviti na klasičnici koju Investitor već posjeduje, kao i ostalu opremu za izvođenje ovakvih radova, jer se i do sada bavio ovakvom vrstom posla.

Završetkom svih prethodnih radova i sakupljanjem svih potrebnih relevantnih podataka stvorit će se uvjeti za izradu Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu zaliha za predmetno ležište.

a) Osnovni parametri kopa

U idejnom projektu izvršen je proračun osnovnih parametara kopa kako slijedi:

- Radna kosina etaže: $\alpha = 73^\circ$,
- Nagib završne kosine kopa od podnožja zadnje etaže do podnožja prve etaže: $\beta = 55^\circ$,
- Nagib završne kosine kopa od podnožja zadnje etaže do vrha prve etaže ovisan je od dubine kopa: $\beta = 75^\circ$ (za H = 10 m) do $\beta = 57^\circ$ (za H = 70 m),
- Širina berme: B = 4,0 m
- Visina etaže: H = 10,0 m

Na sljedećoj slici prikazani su gore navedeni parametri. Bez obzira što nije predviđeno utovarivati mineralnu sirovinu na etaži u transportna sredstva i transportirati na osnovni plato, nego transport obavljati guranjem mineralne sirovine niz etažu, u projektu je dat proračun unutarnjih puteva, za slučaj da se Investitor odluči za transport kamionima do osnovnog platoa.

Za transportne puteve proračunati su sljedeći parametri:

- Širina transportnoga puta za transport kamionima: $\check{S} = 6 \text{ m}$,
- širina transportnog puta u zavoju: 7 m,
- Transportni putevi na ravnim dionicama u poprečnom profilu trebaju biti s padom od 2 % na obje strane gledano od osovine puta.

b) Način eksploatacije

Pri izvođenju površinske eksploatacije mineralne sirovine potrebno je da budu zadovoljeni sljedeći kriteriji:

- maksimalna sigurnost zaposlenih radnika i angažovanih rudarsko-građevinskih mašina i postrojenja,
- maksimalno iskorištenje eksploatacionih rezervi mineralne sirovine i
- minimalni troškovi dobivanja stijenske mase vapnenca i selektivnog izdvajanja jalovine.

Osnovni faktori koji utiču na izbor sistema eksploatacije i opreme su: prirodni, organizacijski i ekonomski faktori.

Od prirodnih faktora najutjecajniji su:

- Geomehaničke osobine stijenskoga masiva;
- Dimenzije i elementi zalijeganja rudnoga tijela;
- Zalihe;
- Inženjersko-geološki uvjeti eksploatacije;
- Reljef i klimatske prilike.

Najvažniji organizacijski faktori su:

- Rok izgradnje i usvajanje kapaciteta;
- Organizacijski režim rada (godišnji, dnevni);
- Kvalificirana radna snaga;
- Opskrba energijom i
- Oprema.

Od ekonomskih faktora najznačajniji su:

- Investicijska ulaganja;
- Amortizacija;
- Cijena koštanja;
- Produktivnost rada;
- Dohodak i ostatak dohotka.

Kod izbora sistema eksploatacije i opreme za površinski kop tehničko-građevnog kamena – "POGLEDAČA", odlučujući utjecaj imali su prirodni i ekonomski faktori. Preko tih faktora utvrđena je ovisnost između dimenzija ležišta i površinskoga kopa s parametrima sistema eksploatacije, opreme i kapaciteta oplemenjivanja mineralne sirovine.

Na osnovu navedenih utjecajnih faktora za površinsku eksploataciju mineralne sirovine odabran je diskontinuirani sistem eksploatacije. Bez obzira što nije predviđeno utovarati mineralnu sirovinu na etaži u transportna sredstva i transportirati na osnovni plato, nego transport obavljati guranjem mineralne sirovine niz etažu, u ldejnom projektu je izvršen proračun unutarnjih puteva, za slučaj da se Investitor odluči i za transport kamionima do osnovnog platoa.

Diskontinuirani sistem površinske eksploatacije karakteriziraju dva proizvodna procesa i to:

1. Otkrivanje mineralne sirovine (skidanje humusnog pokrivača i izrada zaštitne brane oko površinskoga kopa) i
2. Dobivanje mineralne sirovine (bušenje i miniranje, utovar i transport do mjesta prerade - drobilnog postrojenja/separacije).

2.3. Opis tehnoloških procesa eksploatacije kamena krečnjaka na PK-kamenolomu "Pogledača"

a) Tehnološki proces dobijanja otkrivke

Jalovinske naslage odnosno otkrivka, koju čine humus i na kontaktu trošna dolomitna masa, će se hidrauličnim bagerom sa kašikarom direktno kopati i utovarati u kamione koji istu transportuju na

“unutrašnje odlagalište” unutar eksploatacionog prostora gdje se vrši plansko odlaganje navedenog materijala.

b) Bušenje i miniranje

Tehnološki proces bušenje i miniranje se sastoji od bušenja minskih bušotina i postavljanja gospodarskih eksploziva u pripremljene minske bušotine. Izbor tehnologije bušenja i miniranja uvjetovano je i visinom etaže, nagibom etaže, veličinom komada miniranoga materijala i dezintegriranošću sredine koja se minira.

Za svaku vrstu stijena potrebno je odrediti geometriju bušenja, odnosno vrijednosti za izbojnicu i razmak između bušotina i redova kako bi se dobile optimalne veličine miniranja sa željenom fragmentacijom i prihvatljivom specifično potrošnjom eksploziva. Minersko – tehničke značajke eksploziva koje primjenjujemo za miniranje, potrebno je prilagoditi geološkim osobinama stijena i odabranoj metodi bušenja i miniranja.

Za predmetno izvođenje minerskih radova odabire se AN FO eksploziv i RIOGELTRONER za iniciranje AN FO eksploziva, te pojačanje snage eksploziva na dnu bušotine. Miniranje mogu izvoditi ovlaštene organizacije, a pri miniranju potrebno se pridržavati svih uputa koje daje proizvođač navedenog eksploziva.

- Usitnjavanje prevelikih komada hidrauličnim čekićem

Usitnjavanje prevelikih komada se izvodi hidrauličnim čekićem koji je montiran na bager. Veličina hidrauličnog čekića i bagera mora biti usklađena jer prevelik hidraulični čekić stavljen na bager uništava bager, a manji hidraulični čekić nema dovoljan učinak u odnosu na potrošenu energiju. Hidraulični čekić na svom kraju ima postavljenu špicu koja se stavlja na komad koji želimo usitniti i uključujemo hidraulični sistem koji pogoni špicu i pritiskom prodire u komad stijenske mase.

Kod ovog načina nema posebnih zvučnih efekata, nema niti razbacivanja komada, što znači da je ovaj način najsigurniji za izvođenje radova na usitnjavanju prevelikih komada minirane stijenske mase.

- Utovar

Za utovar odminiranog materijala koristit će se bager sa dubinskom kašikom koji služi kao osnovna utovarna mašina na utovaru deponovanog rovnog kamena, odnosno kao pomoćna mašina na kamenolomu za obavljanje drugih poslova iz domena tehničke mogućnosti, odnosno tehničkih karakteristika bagera.

- Transport

Transport će se obaviti kamionom-damperom do drobilnog postrojenja/separacije koji se nalaze pored razmatrane lokacije, na postojećem kamenolomu u vlasništvu firme „Point“ d.o.o. Prosječna transportna udaljenost od sredine površinskoga kopa do ušća drobilnog postrojenja iznosi 650 m. Proračunom u Idejnom projektu dobijeno je da se potrebna odminirana masa na navedenoj udaljenosti može prevesti jednim kamionom, ali zbog usklađivanja rada drobilnog postrojenja i transporta materijala dobro je imati dva kamiona da se materijal sipa direktno u uspini koš drobilnog postrojenja.

- Radna snaga na površinskom kopu

Gledajući sa stanovišta tržišnoga poslovanja veoma je značajno koliko će radnika biti uposleno na eksploataciji tehničko-građevnog kamena.

Kako bi se ostvario što bolji profit broj radnika treba biti optimalan. To znači da treba naći takav odnos da se svi poslovi mogu obavljati bez zastoja i gubljenja vremena, a da su istovremeno svi radnici stalno uposleni.

Za razmatrani površinski kop optimalno je da bude uposleno 4 radnika.

Za stručno vođenje površinskoga kopa predviđen je jedan radnik rudarske struke s visokom stručnom spremom. Za organiziranje rada i stalno praćenje rada predviđen je poslovođa sa srednjom stručnom spremom rudarskoga smjera.

Na svaki stroj (bager, kamion) predviđen je po jedan radnik, bez obzira što se planira raditi i više od osam sati.

Održavanje strojnog parka će se obavljati kod gospodarskih društava koja pružaju ovakvu vrstu usluge, pa nema potrebe posebno primati radnike za održavanje strojnog parka.

Mišljenje broj:04-23-802/24 od 02.12.2024. godine, izdato od Službe za imovinsko-pravne, geodetske poslove, katastar, prostorno uređenje i zaštitu okoliša, Odsjek za prostorno uređenje i zaštitu okoliša kojim je utvrđeno sljedeće: Odlukom o usvajanju izmjene i dopune regulacijskog plana PALJEVINE – VLAKE, usvojenoj od strane Općinskog vijeća, broj:01-23-173/20 od 29.10.2020. godine ("Službeni glasnik općine Posušje", broj: 13/20) usvojen je plan kojim je dozvoljeno istraživanje postojanja tehničko-građevinskog kamena i eksploatacija arhitektonsko-građevinskog kamena na lokalitetu na kojem se nalaze parcele k.č. broj 173/54 k.o. Vinjani i k.č. broj: 173/55 k.o. Vinjani. Istražno polje omeđeno navedenim koordinatama se nalazi unutar područja na kojem je dozvoljeno istraživanje i eksploatacija arhitektonsko-građevinskog kamena.

(Navedeno Mišljenje sa Fotokopijom Odluke o usvajanju izmjene i dopune regulacijskog plana PALJEVINE – VLAKE, usvojenoj od strane Općinskog vijeća, broj:01-23-173/20 od 29.10.2020. godine i Fotokopijom grafičkog dijela izmjene i dopune regulacijskog plana PALJEVINE – VLAKE, usvojenoj od strane Općinskog vijeća, broj:01-23-173/20 od 29.10.2020. godine dato je u prilogu Zahtjeva).

3. Mjere zaštite okoliša

U cilju smanjivanja i minimiziranja uticaja projekta na okoliš predlažu se sljedeće mjere:

- izbjeci, smanjiti i minimizirati uticaje na okoliš **kroz izradu projektne dokumentacije i Glavnog rudarskog projekta,**
- izbjeci, smanjiti i minimizirati uticaje u fazi pripreme i građenja primjenom adekvatnih tehnika i planiranih mjera,
- sanacija, obnova ili ponovna uspostava kakvo je bilo prije implementacije projekta radi rješavanja privremenih uticaja pripreme i eksploatacije,
- kompenzacija i naknada gubitaka ili štete uzrokovane projektom u cilju ostvarivanja okolinskih standarda i zahtjeva zakonske regulative.

U osnovi mjere ublažavanja negativnih efekata, odnosno sprečavanja, smanjenja ili ublažavanja nepovoljnog uticaja tehnološkog procesa eksploatacije mineralne sirovine na okoliš definišu se kao:

- opće mjere ublažavanja,
- posebne mjere ublažavanja,
- tehničke mjere ublažavanja.

a) Opće mjere ublažavanja

1. Opće mjere zaštite okoliša podrazumijevaju racionalno upravljanje okolišem za konkretan investicioni poduhvat, uvažavaju sve aktivnosti koje su definisane u sklopu opće razvojne politike na nivou Federacije BiH i državnom nivou, a koje su primijenjene kroz najviše planske dokumente.
2. U postupku eksploatacije nosilac projekta je dužan pridržavati se odobrenog Glavnog rudarskog projekta, kao i ostale investiciono-tehničke dokumentacije, te obezbijediti konstantno praćenje stanja okoliša (monitoring).
3. U svim fazama projekta neophodno je poštovati važeće relevantne zakonske propise koji se odnose na zaštitu zraka, voda i tla u Federaciji BiH, te propise o tehničkim mjerama zaštite na radu i zaštite od požara.
4. Sve radnje koje se odnose na zaštitu voda, zraka i tla kroz faze eksploatacije, nosilac projekta je dužan pratiti i kontrolisati, preduzimati potrebne radnje u slučaju prekoračenja dozvoljenih emisija, izvijestiti nadležne organe i obavijestiti javnost u slučaju akcidentne situacije i narušavanja stanja okoliša.
5. Prilikom pojave onečišćenja potrebno je izvršiti sanaciju kako bi se spriječila kontaminacija tla i podzemnih voda.
6. Pristup lokaciji dozvoliti samo radnicima koji su prošli obuke iz oblasti zaštite na radu i zaštite od požara.
7. Zabraniti prosipanje tečnog otpada na tlo kao i nekontrolisano odlaganja svih opasnih sredstava koja se namjeravaju koristiti u toku izvođenja eksploatacije.

b) Posebne mjere ublažavanja

Nosilac projekta je dužan:

1. Blagovremeno informisati organe lokalne vlasti o projektu kako bi se sagledale sve dimenzije potencijalnog uticaja i omogućiti njihovo učešće u procesu donošenja odluka,
2. Izraditi odgovarajuće operativne planove hitnih intervencija u mogućim akcidentnim situacijama i izvršiti nabavku potrebne opreme.

c) Tehničke mjere ublažavanja

Kroz realizaciju tehničkih mjera nosilac projekta je dužan:

1. Postupati u skladu sa Glavnim rudarskim projektom kojim su data detaljna projektna rješenje po fazama eksploatacije, odabir neophodne opreme, proračunatih količina eksploziva koje će se koristiti prilikom miniranja.
2. Poštivanje graničnih emisija u otpadnim vodama koje se eventualno ispuštaju u površinske vodotoke treba uskladiti sa relevantnim pravilnicima koji su na snazi.
3. U samom radu mehanizacije treba smanjiti buku na dozvoljeni nivo i izbjegavati rad mehanizacije noću i vršiti kontinuiranu kontrolu ispravnosti mehanizacije.
4. Nosilac projekta je dužan obavljati obavezne periodične preglede ispitivanja sredstava rada i opreme (jednom u 3 godine) radi dobivanja upotrebnih dozvola, a u skladu sa Pravilnikom o načinu i postupku vršenja periodičnih pregleda i ispitivanja iz oblasti zaštite na radu.
5. Sva lica zaposlena na eksploataciji moraju biti osposobljena za pravilno rukovanje mehanizacijom i uređajima koje opslužuju, kao i sredstvima za gašenje požara, te biti upoznati sa ostalim mjerama sigurnosti pri radu na poslovima manipulisanja štetnim i opasnim materijama.
6. Uz svaki uređaj ili sredstvo mora se nalaziti uputstvo za rukovanje i natpisi upozorenja, ako su u pitanju opasne materije koje mogu dovesti do povrjeđivanja.
7. Električnu instalaciju u fazi eksploatacije mora redovno, odnosno periodično pregledati ovlaštena institucija, čime će se potvrditi da je instalacija izvedena u skladu sa važećim propisima, te neće predstavljati opasnost za radnike i okoliš.
8. Na svim lokacijama projektnog područja mora postojati zdravstvena zaštita u svrhu ukazivanja pomoći i preventivnih mjera za uposlenike, tj. mora biti osigurana oprema prve pomoći.
9. Osobe koje rade posao štetan za zdravlje (buka, vibracija, prašina) moraju imati odgovarajuća lična zaštitna sredstva i opremu za tu vrstu posla.

3.1. Mjere za spriječavanje emisija u zrak

Za smanjenje emisija mineralne prašine primjeniti sljedeće mjere:

1. U toku sušnih i vjetrovitih perioda vršiti orošavanje (prskanje vodom) manipulativnih i transportnih površina,
2. Brzinu kretanja transportnih vozila u krugu eksploatacionog polja ograničiti, tj ne treba prelaziti 30 km/h,
3. Izbjegavati nepotrebni prazni hod vozila,
4. Pri transportu poduzeti mjere protiv rasipanja materijala koji se prevozi kao što su punjenje do nivoa utovarnog sanduka i prekrivanje tovarnog prostora ceradama,
5. Organizovati miniranja u povoljnim meteorološkim uslovima,
6. Potrebno je koristiti savremene strojeve i vozila koja ispunjavaju okolišne standarde u pogledu emisije štetnih gasova (potpunije sagorijevanje), koristiti filtere za smanjenje emisije čestica čađi, vršiti upotrebu goriva koja imaju povoljan hemijski sastav (nizak sadržaj sumpora), te vršiti efikasno/sigurno pretakanje goriva, ulja i masti.
7. Vršiti redovno održavanje i tehničku kontrolu mehanizacije i transportnih sredstava radi smanjenja emisije izduvnih gasova.
8. Organizacija sistema ulaza-izlaza i kretanje svih vrsta vozila mora biti ostvarena uz uvažavanje pretpostavki što manjeg stvaranja i uzvrtlavanja mineralne prašine ali i smanjenja drugih negativnih uticaja koje nose motorna vozila kao što su: emisije prašine, emisije gasova, buke itd.
9. Izvršiti postavljanje saobraćajnih znakova i insistiranje na njihovom poštivanju, kojima se vrši strogo ograničenje brzine kretanja vozila kao i nepotrebno zadržavanje vozila.
10. Efikasno i propisno održavati tehnološku opremu mobilnog drobiličnog postrojenja radi smanjenja nastanka i disperzije mineralne prašine,
11. Za vozila koja imaju zaprljane pneumatike, organizovati pranje točkova na ulazu/izlazu iz kruga kamenoloma.

12. Drobilično postrojenje opremiti sistemom za otprašivanje.
13. Frakcije gotovih proizvoda vlažiti, te iste dostavljati u vlažnom stanju, a po potrebi prije istovara ovlažiti prskanjem minimalnom količinom vode, naročito u ekstremno suhom vremenskom periodu.
14. Frakcije se, po potrebi, prskaju vodom i u toku manipulacija u tehnološkom procesu, sa ciljem da se smanje emisije čvrstih čestica u zrak.

3.2. Mjere za sprječavanje/smanjenje uticaja na vode

Imajući u vidu izražene karakteristike krškog terena i visoku propusnost, oborinske vode se prirodno infiltriraju u tlo, te nije moguće uspostaviti sistem kontrolisanog prikupljanja i odvodnje oborinskih voda. Kako bi se spriječilo zagađenje površinskih i podzemnih voda potrebno je provoditi pojačane mjere zaštite kao što su:

- Strogo zabraniti nekontrolisano ispuštanje goriva, ulja, maziva i drugih opasnih materija na tlo ili u okoliš,
- Goriva i maziva moraju se skladištiti u odgovarajućoj i tehnički ispravnoj ambalaži, uz primjenu mjera za sprječavanje curenja i prosipanja (vodonepropusna podloga, tankvana i sl.),
- U slučaju akcidentnog izlivanja naftnih derivata izvođač je obavezan odmah pristupiti sanaciji lokacije upotrebom apsorpcionih sredstava, te zagađeni materijal na lokaciji čuvati u vodonepropusnim posudama do odvoza od strane ovlaštenog operatera za opasni otpad,
- Potrebno je redovno kontrolisati tehničku ispravnost vozila i mehanizacije kako bi se spriječilo eventualno curenje goriva, ulja, maziva i sl.
- Sav otpad nastao tokom izvođenja radova mora se prikupljati, privremeno skladištiti i zbrinjavati na propisan način putem ovlaštenih pravnih lica.
- Izraditi operativni plan interventnih mjera u slučaju iznenadnog onečišćenja i sa istim upoznati sve radnike na lokaciji.
- Sanitarni čvor za potrebe radnika obezbijeđen je u sklopu separacije koja se nalazi neposredno uz predmetnu lokaciju i u vlasništvu je istog investitora, „Point“ d.o.o., te su u okviru navedenog objekta već uspostavljene odgovarajuće mjere za prikupljanje i zbrinjavanje sanitarno-fekalnih voda.
- Sanitarno-fekalne otpadne vode iz objekta zbrinjavati u zatvorenoj vodonepropusnoj septičkoj jami, Sanitarno-fekalne otpadne vode iz upravnog objekta zbrinjavati u zatvorenoj vodonepropusnoj septičkoj jami, te istu periodično prazniti od strane ovlaštenog komunalnog preduzeća.
- Za prihvrat oborinske vode sa eksploatacionog polja i unutrašnjeg odlagališta, mora se projektovati obodni kanal kojim će se sve prihvaćene vode odvesti do taložnog bazena (vodosabirnika) za gravitacijsko izdvajanje čvrste faze.
- Mulj iz taložnika (vodosabirnika) treba odlagati zajedno sa jalovinom ili zbrinjavati na drugi okolinski prikladan način, putem ovlaštene kompanije za takvu vrstu poslova, kako bi se spriječilo njegovo nekontrolisano ispuštanje u okoliš;
- Obezbijediti redovno održavanje taložnika (vodosabirnika) za prihvrat i tretman oborinskih zamuljenih voda u cilju sprečavanja ispuštanja zagađenih voda i mulja iz taložnika sa eksploatacionog prostora i njihovog negativnog uticaja na okoliš;
- (ovaj segment treba biti riješen u okviru Glavnog rudarskog projekta eksploatacije krečnjaka na predmetnom površinskom kopu), te isti periodično prazniti od strane ovlaštenog komunalnog preduzeća,
- Poštovati i provesti/provoditi sve mjere naložene važećim vodnim aktima izdatim od strane nadležne institucije.

3.3. Mjere za zaštitu tla

- Prije početka izvođenja radova izvršiti kontrolisano skidanje humusnog sloja tla sa površina predviđenih za eksploataciju, te njegovo odvojeno privremeno deponovanje radi kasnije upotrebe tokom rekultivacije terena,
- Humusni materijal potrebno je skladištiti na unaprijed određenim lokacijama, uz mjere zaštite od erozije, raznošenja i miješanja sa otpadom ili drugim materijalima,
- Kretanje građevinske mehanizacije i transportnih sredstava ograničiti isključivo na definisane radne i manipulativne površine kako bi se smanjilo zbijanje tla i degradacija okolnog zemljišta i vegetacije,

- Zabraniti nekontrolisano odlaganje jalovine na okolno zemljište van granica obuhvata zahvata.
- Razlijevanje goriva i maziva po tlu se mora spriječiti na svaki mogući način, jer je isto potpuno neopravdano i opasno; ukoliko se razlijevanje nafte dogodi, izvan predviđenog prostora, potrebno je odmah očistiti, odnosno odstraniti zagađeno tlo i privremeno ga deponovati na predviđeni nepropusni plato, a mjesto razlijevanja posuti zaštitnim hidrofobnim sredstvom „EKOPOR“ i sl., koje je vrlo djelotvorno na krutim podlogama, jer upija prolivenu naftu ili njene derivate.
- Zaštitu tla u okolišu od djelovanja mineralne prašine koja nastaje kao nus produkt primjenjene tehnologije, vršiti planskim polijevanjem radnih površina kopa vodom i saobraćajnica i sakupljanjem prašine i zaštitom sakupljenih količina od rasturanja po slobodnim prostorima.

Mjere upravljanja otpadom

1. Planirati i vršiti sukcesivno vraćanje nekorisnog stijenskog materijala (jalovine) u otkopani prostor (zasipanje) ili njegovo korištenje za konturno oblikovanje i tehničku sanaciju eksploatacionog polja, čime se minimiziraju trajne površine pod odlagalištima,
2. Osigurati obavezno razvrstavanje otpada na izvoru prema grupama iz važećeg Kataloga otpada, uz striktno razdvajanje rudarskog, komunalnog, komercijalnog i opasnog otpada,
3. Izgraditi natkriveni prostor sa vodonepropusnom podlogom, za smještaj posuda za sigurno privremeno skladištenje otpada,
4. Obezbijediti namjensku, hermetički zatvorenu i jasno označenu ambalažu za prikupljanje otpada, a posebne opasnog otpada (zauljenih krpa, kontaminirane ambalaže, zemlje i sl.) radi sprječavanja sekundarnog zagađenja tla i podzemnih voda. Definirati obaveznu primjenu adekvatnih apsorbenata (biorazgradivi sorbenti, pijesak) za hitnu sanaciju terena u slučaju izlivanja pogonskih goriva ili maziva iz mehanizacije, uz trenutno uklanjanje i zbrinjavanje kontaminiranog tla kao opasnog otpada,
5. Sve generisane kategorije otpada predavati isključivo pravnim licima koja posjeduju važeću dozvolu za upravljanje otpadom izdatu od strane nadležnog ministarstva, uz obavezno popunjavanje i ovjeru pratećih listova o kretanju otpada.
6. Uspostaviti i kontinuirano voditi ažurnu zakonsku evidenciju o svim tokovima otpada (vrste, količine, datumi i subjekti kojima je otpad predat), te vršiti redovno godišnje izvještavanje u skladu sa relevantnim podzakonskim aktima o upravljanju otpadom.
7. Vršiti dnevni monitoring i kontrolu nastanka, privremenog odlaganja i iskorištavanja otpada na lokaciji, otpreme otpada ovlaštenim operaterima na zbrinjavanje i voditi evidenciju o vrstama i količinama otpada korištenjem prikladnog obrasca u skladu sa Planom o upravljanju otpadom i zakonskom regulativom, te pripremati i dostavljati izvještaje o otpadu Fondu za zaštitu okoliša Federacije BiH u okviru postojećeg sistema upravljanja otpadom.
8. Odvojeno skupljanje pojedinih vrsta istrošenih ulja u odgovarajuće zatvorene bačve ili kanistere, te istrošenih uljnih filtera i zauljenih krpa, akumulatora i drugog sličnog otpada u nepropusne plastične ili limene kontejnere koji odgovaraju uslovima transporta izvan lokacije ili konačne destinacije za njihovo zbrinjavanje, koji se skladište u kontrolisanom skladištu opasnog otpada na lokaciji do otpreme ovlaštenom operateru na zbrinjavanje.
9. Sav opasni otpad (otpadna ulja, akumulatori, uljni filteri i sl.) obavezno treba sakupljati u opremljeno i kontrolirano skladište u industrijskom krugu kamenoloma i otpremati ga ovlaštenom operateru u okviru postojećeg sistema upravljanja otpadom.
10. Jalovinu i inertni otpadni materijal odlagati na odlagalište jalovine predviđeno eksploatacionih prostora Glavnim rudarskim projektom i stvarati uvjete za njegovo iskorištavanje za nisepe, održavanje radnog platoa, puteva, industrijskog kruga i druge potrebe na lokaciji i izvan lokacije.
11. Imenovati odgovorno lice za upravljanje otpadom koje je dužno vršiti nadzor i kontrolu provođenja mjera upravljanja otpadom.
12. Vršiti periodičnu edukaciju svih zaposlenika o poduzimanju mjera zaštite okoliša i upravljanja otpadom svake godine, prema posebnom planu edukacije prilagođenom prirodi pogona i postrojenja, te mogućim emisijama i uticajima na okoliš kao i mjerama zaštite okoliša.
13. Nakon prestanka rada i zatvaranja predmetnog kamenoloma obavezno preduzeti i provesti sve potrebne mjere za izbjegavanje rizika od zagađenja i za povrat lokacije na kojoj se nalazi postrojenje u zakonom propisano stanje okoliša u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti okoliša i Zakona o rudarstvu.

14. Izvršiti sanaciju, tehničku i biološku rekultivaciju svih devastiranih prostora u skladu sa Glavnim rudarskim projektom i zakonskom regulativom po prestanku eksploatacije i zatvaranju u najkraćem realnom roku,
15. Nastale količine svih vrsta otpada u fazi izgradnje, rada ili prestanka rada postrojenja potrebno je prijaviti u bazu podataka u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom („Službene novine Federacije BiH“, 33/03, 72/09, 92/17 i 72/24. (tačka 10. ovog dispositiva rješenja).

3.4. Mjere za sprječavanje buke

Buka s eksploatacionog polja pojavljuje se kao povremena detonacija – posljedica miniranja i kao relativno stalni nivo buke - posljedica rada teške mehanizacije i rada mobilnog drobilnog postrojenja za preradu. Uticaj buke nemoguće je izbjeći zbog same tehnologije rada na eksploataciji krečnjaka. Buka nastala pri procesu eksploatacije i prerade biće privremena tokom radnog vremena i povremena s obzirom na potrebu angažovanja radnih mašina. Mjere zaštite od štetnog djelovanja buke koje nosilac projekta mora provoditi su:

1. Miniranje na lokaciji zahvata obavljati isključivo tokom dnevnog perioda.
2. Najefikasniji način zaštite od štetnog i/ili ometajućeg djelovanja buke u okoliš je formiranje zelenih zaštitnih pojaseva koji vrše apsorpciju i refrakciju elastičnih zvučnih talasa, potpunu aplifikaciju zvučnih talasa mjenjajući njihove naglašene komponente čime se energija tih talasa transformiše i zvučni talasi poprimaju svojstva talasa koji nemaju nikakvih štetnih ili ometajućih osobina ili se njihove osnovne karakteristike smanjuju do te mjere da se njihov intenzitet djelovanja dovodi ispod granice percepcije. Npr. jedan efikasan i estetski vrlo prihvatljiv zeleni pojas, širine 20 do 25 m vrši adsorpciju buke za 15 do 20 dB(A).

Ostale mjere za smanjenje nivoa buke su:

- Sva mehanizacija (bageri, bušača garnitura i sl.) mora biti tehnički ispravna, redovno servisirana i održavana, uz posebnu pažnju na elemente koji utiču na buku i vibracije (prigušivači, ležajevi, hidraulični sistemi i dr.),
- Dozvoljena je isključivo upotreba opreme koja ispunjava važeće tehničke standarde u pogledu emisije buke i vibracija, uz zabranu korištenja neispravnih ili prekomjerno bučnih mašina i uređaja,
- Transport materijala mora se odvijati isključivo vozilima koja su u tehnički ispravnom stanju, sa urednim sistemima prigušenja buke, uz ograničenje brzine kretanja kako bi se smanjili udarni zvučni efekti i vibracije prilikom prolaska preko neravnih površina,
- Rad transportnih sredstava i mehanizacije potrebno je organizovati na način da se izbjegava nepotreban rad u praznom hodu, nagla ubrzanja i kočenja, jer isti doprinose povećanju nivoa buke i vibracija,
- Upotrebu zvučnih signala svih vrsta u okviru eksploatacionog polja potrebno je svesti na nužan minimum. Zvučni signali smiju se koristiti isključivo u izuzetnim i opravdanim situacijama, s obzirom na to da njihov intenzitet na radnim vozilima može prelaziti 105 dB(A).
- Miniranje se mora izvoditi primjenom kontrolisanih metoda, uz optimizaciju količine eksploziva i redoslijeda aktiviranja, s ciljem smanjenja seizmičkih vibracija, udarnih talasa i vršnih nivoa buke,
- Miniranje na lokaciji mora se usklađivati i unaprijed koordinirati sa drugim operaterima u neposrednom okruženju (kamenolom Mrvelji i kamenolom Vlaka), kako bi se osiguralo vremensko razdvajanje minerskih radova u cilju izbjegavanja kumulativnog djelovanja seizmičkih vibracija, udarnih talasa i povišenih nivoa buke.
- Ograničavanje brzine kretanja pokretne mehanizovane opreme na radnim površinama kamenoloma.
- Vršiti sistematsko održavanje oruđa za rad i opremu preduzeća, posebno izduvnih sistema kod mobilne mehanizovane opreme.
- Vršiti sistematsko održavanje habajućeg sloja unutrašnjih saobraćajnica i radnih površina, razmatrajući i opravdanost nanošenja asfaltnog sloja na tim saobraćajnicama.
- Upotrebu zvučnih signala svih vrsta u krugu preduzeću treba svesti na nužnu potrebu. Zvučne signale sa opremom treba davati samo u izuzetnim slučajevima jer je intenzitet zvučnih signala na ovim vozilima preko 105 dB(A).
- Nove objekte u ugroženoj sredini graditi planski uz uvažavanje neophodnosti odvijanja tehnologije preduzeća, ali i prava građana na nesmetano korištenje njihovih objekata itd.

3.5. Mjere zaštite flore i faune

Značajne izmjene vegetacijskog pokrova na širem području neće u velikom obimu mijenjati stanje okoliša na području oko lokaliteta, jer je on već izmjenjen otvaranjem kamenoloma.

Na smanjenje neželjenih efekata može se uticati što ranijim započinjanjem procesa biološke rekultivacije, unošenjem u prostor drugih pejzažnih elemenata kojima se uticaj od promjene kompenzira (uglavnom sadnja zaštitnih pojasa vegetacije i sl.).

- Uticaj na floru, zavisno o konačnoj namjeni eksploatacionog prostora, može biti privremen ili trajan. Bez obzira je li konačna namjena vraćanje prostora u stanje što bliže prvobitnom prirodnom stanju ili privođenje nekoj novoj namjeni, treba što prije započeti sa tehničkom i biološkom rekultivacijom, u dijelu u kojem je vegetacija predviđena konačnim rješenjem.

Preporučuje se sadnja drvenastih, žbunastih i drugih hortikulturnih sadnica i autohtonih biljnih vrsta, ne samo zbog očuvanja prirodnog izgleda krajolika, nego i zbog očuvanja životinjskih staništa koja su u velikoj mjeri povezana sa biljnim zajednicama.

Uticaj na floru predmetnog područja potrebno je smanjiti sljedećim mjerama zaštite:

- Odrediti puteve kojima će se kretati mehanizacija. Ti putevi moraju biti locirani na području eksploatacionog polja.
- Za vrijeme izvođenja radova zabranjuje se svaka sječa i oštećenje stabala izvan područja eksploatacionog polja.
- Sve radove na sječi šume i vađenju panjeva izvoditi uz prisustvo stručne osobe, koji će brinuti o smjeru obaranja stabala.
- Zabranjeno je paliti vatru na otvorenim površinama.
- Zabranjeno je bacanje smeća i ispuštanje tekućeg otpada, nafte i naftnih derivata.
- Oko ruba visinskog dijela površinskog kopa poželjno je postaviti zaštitnu ogradu.
- Mjere zaštite divljih vrsta i ublažavanje negativnih uticaja na iste u prostoru eksploatacionog polja u operativnoj fazi/fazi eksploatacije provoditi u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti prirode („Službene novine Federacije BiH“, broj 66/13 i 10/25) i Pravilnika o načinima, metodama i tehničkim sredstvima koji najmanje ometaju divlje vrste/podvrste ili staništa njihovih populacija, te ograničivanje zahvata u staništa populacija životinjskih vrsta u vremenu koje se poklapa s njihovim životno značajnim razdobljima („Službene novine Federacije BiH“, broj 87/21).

3.6. Mjere zaštite pejzažnih vrijednosti

Obzirom da je već došlo do narušavanja pejzažnih karakteristika na području zahvata (postojeći kamenolom), tokom planiranog perioda korištenja doći će do dodatnih uticaja na pejzaž koji će se pojaviti zbog značajnih promjena u reljefu, sječe vegetacije, pozicioniranja potrebne mehanizacije, stvaranja otpada i deponiranja materijala.

Mjere zaštite su:

- Ograničavanje korištenja prostora za eksploataciju mineralne sirovine na što manju površinu, a što se osigurava optimalnim projektnim rješenjem.
- Redovno održavanje radnih površina i saobraćajnica unutar kopa kamenoloma.
- Sadnja zaštitnog zelenila uz rubove eksploatacionog polja, kao i uz pristupne puteve.
- Tehničku i biološku rekultivaciju/sanaciju provoditi tokom eksploatacije.
- Očuvanje i zaštita postojećih, te podizanje manjih šumskih cjelina uz rub kopa kamenoloma.

3.7. Mjere za sprečavanje nakon prestanka eksploatacije

Mjere zaštite nakon prestanka eksploatacije

- Tehničku rekultivaciju vršiti u toku eksploatacije i odmah nakon prestanka eksploatacije u skladu sa Glavnim projektom rekultivacije.
- Završnu biološku rekultivaciju provesti prema projektnoj dokumentaciji u roku godine dana nakon završetka eksploatacije.

3.8. Mjere zaštite od kumulativnih uticaja rada kamenoloma

Ovaj projekat će imati kumulativni uticaj sa već odobrenim projektima. Planirani projekat eksploatacije tehničko-građevinskog kamena na razmatranom lokalitetu u naselju Vinjani, nalazi se u prostoru u kojem su već prisutne aktivnosti eksploatacije na više lokacija. U neposrednoj blizini predmetne lokacije nalazi se kamenolom razmatranog koncesionara ("POINT" d.o.o.) kao i kamenolom firme "Mrvelji" d.o.o., zbog čega je potrebno sagledati kumulativne uticaje planiranog zahvata u kombinaciji sa postojećim opterećenjima prostora.

S obzirom na geološku građu terena, koja je dominantno izgrađena od krečnjačkih stijena, odnosno tipičnih karbonatnih struktura karakterističnih za krška područja, specifičnosti terena imaju značajnu ulogu u prenosu i intenzitetu uticaja. U takvim uslovima, prašina nastala miniranjem, drobljenjem i transportom materijala ima tendenciju širenja na širem području, ali istovremeno dolazi i do njenog relativno bržeg taloženja zbog granulometrijskih karakteristika materijala. Ipak, uzimajući u obzir istovremeni rad više kamenoloma, može se očekivati kumulativno povećanje koncentracija lebdećih čestica u zraku, posebno u periodima intenzivnih radova i nepovoljnih meteoroloških uslova.

Kumulativni uticaji buke i vibracija proizlaze iz paralelnog odvijanja radova na više eksploatacionih polja, prvenstveno usljed miniranja, rada mehanizacije i postrojenja za drobljenje i separaciju. Usljed preklapanja ovih aktivnosti može doći do povećanja ukupnog nivoa buke u prostoru, kao i do povremenih pojačanih vibracija tla. Iako u neposrednoj blizini eksploatacionih polja nema naseljenih mjesta, ovi uticaji imaju ograničen domet u smislu direktnog uticaja na stanovništvo. Navedeni efekti mogu imati lokalni značaj, posebno u kontekstu opterećenja prostora i potencijalnog uticaja na stabilnost terena i objekata u širem području.

Saobraćajni aspekt predstavlja jedan od izraženijih kumulativnih uticaja, jer se transport sirovine sa više eksploatacionih polja odvija istom ili povezanom putnom infrastrukturom. Time dolazi do povećanog opterećenja lokalnih i pristupnih puteva, što može uzrokovati njihovo ubrzano trošenje, kao i dodatno generisanje prašine i emisija iz motornih vozila.

U pogledu uticaja na vode, krečnjačka, odnosno krška podloga karakterizira visoka propusnost i razvijen sistem pukotina, što povećava osjetljivost podzemnih vodnih resursa. Kumulativni efekti više kamenoloma mogu se ogledati u promjenama režima površinskog oticanja, povećanoj eroziji i potencijalnom unosu suspendovanih čestica u podzemne tokove, iako se ne očekuju značajni direktni uticaji ukoliko se primjenjuju odgovarajuće mjere zaštite.

Uticaj na biodiverzitet i pejzaž/krajobraz primarno se ogleda u prostornoj transformaciji terena. Prisustvo više eksploatacionih polja dovodi do postepene degradacije prirodnog ambijenta i fragmentacije staništa, iako je intenzitet ovog uticaja dijelom ublažen činjenicom da se radi o već antropogeno izmijenjenom prostoru sa dugogodišnjom eksploatacijom mineralnih sirovina.

Uzimajući u obzir sve navedeno, može se zaključiti da planirani kamenolom, u kombinaciji sa postojećim eksploatacionim aktivnostima na razmatranom području, generira umjereno izražene kumulativne uticaje na okoliš. Ovi uticaji su najizraženiji u segmentima kvaliteta zraka i opterećenja saobraćajne infrastrukture, dok su uticaji na stanovništvo ograničeni zbog udaljenosti naseljenih zona. Ukupni kumulativni efekat može se smatrati prihvatljivim uz primjenu odgovarajućih mjera zaštite okoliša i kontinuiran monitoring.

3.9. Prekogranični uticaj

Prema Uredbi o postupanju u slučaju prekograničnog i međuentitetskog uticaja projekta na okoliš („Službene novine Federacije BiH”, broj: 105/21) utvrđeno je da se površinski kop površine 8,1 ha ne nalaze u Prilogu I (Popis projekata koje mogu imati negativni okolinski prekogranični i međuentitetski uticaj), te je razmotren Prilog III (Opći kriteriji za pomoć pri utvrđivanju značajnih negativnih prekograničnih i međuentitetskih uticaja na okoliš za aktivnosti koje nisu navedene u Prilogu I) na osnovu čega se može zaključiti da predmetni objekat neće imati prekogranični i međuentitetski uticaj.

4. Osnova za izradu ovog Rješenje, bio je između ostalog, zahtjev za prethodnu procjenu utjecaja na okoliš koji je izradila ovlaštena konsultantska kuća ESTA d.o.o. Busovača.

5. U slučaju promjena na planiranom projektu, investitor je dužan u vezi sa istim obratiti se Federalnom ministarstvu okoliša i turizma, kako bi se primjenile odredbe Poglavlja IX. Zakona (Procjena uticaja na okoliš) i Uredbe o projektima za koje je obavezna procjena uticaja na okoliš i projektima za koje se odlučuje o potrebi procjene uticaja na okoliš („Službene novine Federacije BiH”, broj: 51/21 i 33/22 i 104/22).
6. Pravomoćno rješenje da nije potrebno dalje provođenje procjene uticaja na okoliš putem izrade Studije uticaja na okoliš, dostavlja se nadležnom organu kod podnošenja zahtjeva za izdavanje urbanističke saglasnosti u skladu sa posebnim propisom iz oblasti građenja (član 1. Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o projektima za koje je obavezna procjena uticaja na okoliš i projektima za koje se odlučuje o potrebi procjene uticaja na okoliš („Službene novine Federacije BiH”, broj: 33/22).
7. Za predmetni projekat prema Uredbi kojom se utvrđuju pogoni i postrojenja koja moraju imati okolišnu dozvolu („Službene novine Federacije BiH”, broj: 51/21, 74/22) i Pravilniku o pogonima, postrojenjima i skladištima u kojima su prisutne opasne supstance koje mogu dovesti do nesreća većih razmjera („Službene novine Federacije BiH”, broj: 51/21 i 96/22) nije potrebno pribaviti okolišnu dozvolu.
8. U skladu sa članom 84. Zakona o zaštiti okoliša FBiH, za pogone i postrojenja za koje nije potrebno pribaviti okolišnu dozvolu, opšte obaveze operatora u vezi sa zaštitom okoliša propisuju se i kroz druge potrebne dozvole. Mjere zaštite okoliša moraju se poštovati tokom izgradnje, rada, održavanja i prestanka rada pogona i postrojenja.
9. Inspekcijski nadzor nad provođenjem mjera zaštite okoliša u skladu sa ovim Rješenjem nadležna je Federalna uprava za inspekcijske poslove.
10. Nastale količine svih vrsta otpada u fazi izgradnje, rada ili prestanka rada postrojenja potrebno je prijaviti u bazu podataka u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom („Službene novine Federacije BiH”, 33/03, 72/09, 92/17 i 72/24) i pripadajućim podzakonskim aktima koju uspostavlja i ažurira Fond za zaštitu okoliša, lin: <https://www.otpadfbih.ba/login>.
11. U skladu sa članom 72. stav (4) Zakona o zaštiti okoliša ovo Ministarstvo u roku od 8 (osam) dana od dana donošenja ovog rješenja isto objavljuje na službenoj internet stranici.
12. Rješenje važi za projekat u obimu i pod uslovima koji su bili predmet prethodne procjene uticaja na okoliš, te se u slučaju njihove izmjene ili proširenja projekta postupa u skladu sa važećim propisima.

O b r a z l o ž e n j e

Nosilac projekta – privredno društvo „POINT” d.o.o. Posušje podnio je dana 17.06.2026. godine zahtjev za prethodnu procjenu uticaja na okoliš za aktivnosti istraživanja i eksploatacije tehničko-građevinskog kamena iz ležišta „Podlegača”, Posušje na eksploatacionom prostoru ukupne površine 8,1 ha. Zahtjev za prethodnu procjenu uticaja na okoliš je izradila ovlaštena konsultantska kuća ESTA d.o.o. Busovača.

Odlukom o usvajanju izmjene i dopune regulacijskog plana PALJEVINE – VLAKE, usvojenoj od strane Općinskog vijeća, broj: 01-23-173/20 od 29.10.2020. godine („Službeni glasnik općine Posušje”, broj 13/20) usvojen je plan kojim je dozvoljeno istraživanje postojanja tehničko – građevinskog kamena i eksploatacija arhitektonsko – građevinskog kamena na lokalitetu na kojem se nalaze parcele k.č. broj 173/54 k.o. Vinjani i k.č. broj 173/55 k.o. Vinjani.

Investitor „POINT” d.o.o. Posušje posjeduje Ugovor o koncesiji za istraživanje i eksploataciju tehničkog – građevinskog kamena na lokaciji „POGLEDAČA” općina Posušje, na parcelama k.č. broj 173/54 k.o. Vinjani i k.č. broj 173/55 k.o. Vinjani čija je površina 8,1 ha. Broj ugovora je: 01-529-5/25-

73 potpisan između: "POINT" d.o.o. Posušje i Vlade Županije Zapadnohercegovačke, dana 09.06.2025.godine.

Zahtjev za prethodnu procjenu uticaja na okoliš izrađen je u skladu sa članom 69. Zakona o zaštiti okoliša ("Službene novine FBiH, br. 15/21) jer predmetni projekat spada u Projekte za koje Federalno ministarstvo okoliša i turizma odlučuje o potrebi provođenja procjene uticaja na okoliš jer se nalazi u Prilogu II. tačka 2. Ekstraktivna industrija (a) Kamenolomi i površinski kopovi, te vađenje treseta, projekti koji nisu uključeni u Prilog I. Uredbe o projektima za koje je obavezna procjena uticaja na okoliš i projektima za koje se odlučuje o potrebi procjene uticaja na okoliš ("Službene novine FBiH, br. 51/21, 33/22 i 104/22).

Zahtjev za prethodnu procjenu uticaja na okoliš izrađen je prema Prilogu III Uredbe o projektima za koje je obavezna procjena uticaja na okoliš i projektima za koje se odlučuje o potrebi procjene uticaja na okoliš ("Službene novine FBiH, br. 51/21, 33/22 i 104/22) uz koji je dostavljena sljedeća dokumentacija:

- Ugovor o koncesiji, istraživanje i eksploatacija tehničko-građevnog kamena na prostoru "Pogledača" – Posušje izvodit će se na površini koja obuhvata 8,1 ha, odnosno na parcelama označenim kao k.č. 173/54 i k.č. 173/55 upisanim u posjedovni list broj 41 k.o. Vinjani, potpisan između: „POINT“ d.o.o. Posušje i Vlade Županije zapadnohercegovačke, Široki Brijeg, dana 09.06.2025.godine,
- Mišljenje broj: 04-23-802/24 od 02.12.2024. godine, izdato od Službe za imovinsko-pravne, geodetske poslove, katastar, prostorno uređenje i zaštitu okoliša, Odsjek za prostorno uređenje i zaštitu okoliša kojim je utvrđeno sljedeće: Odlukom o usvajanju izmjene i dopune regulacijskog plana PALJEVINE – VLAKE, usvojenoj od strane Općinskog vijeća, broj:01-23-173/20 od 29.10.2020. godine ("Službeni glasnik općine Posušje", broj: 13/20) usvojen je plan kojim je dozvoljeno istraživanje postojanja tehničko-građevinskog kamena i eksploatacija arhitektonsko-građevinskog kamena na lokalitetu na kojem se nalaze parcele k.č. broj 173/54 k.o. Vinjani i k.č. broj: 173/55 k.o. Vinjani,
- Posjedovni list broj: 04-30-2087/25-1 od 03.12.2025. godine, izdatom od Službe za imovinsko-pravne, geodetske poslove, katastar, prostorno uređenje i zaštitu okoliša – Odsjek za katastar, utvrđeno je da su parcele k.č. 173/54 i k.č. 173/55 k.o. Vinjan,
- Netehnički rezime informacija iz tačaka A., B. i C. ovog priloga,
- Informacije o mogućim teškoćama na koje je naišao podnosioc zahtjeva pri prikupljanju podataka,
- Referetni popis u kojem se navode izvori korišteni za opise i procjene uključene u zahtjev za prethodnu procjenu uticaja na okoliš.
- Izjava o istinitosti, tačnosti i potpunosti podataka sadržanih u zahtjevu (Prilog V.)

Dana 25.9.2025. godine, aktom ovog Ministarstva od nosioca projekat je zatraženo da zahtjev uredi na način da u skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša Federacije BiH („Službene novine FBiH“, broj 15/21) i Uredbom o projektima za koje je obavezna procjena uticaja na okoliš i projektima za koje se odlučuju o potrebi procjene uticaja na okoliš („Službene novine Federacije BiH“, broj 51/21, 33/22 i 104/22), dostavi (original ili ovjerenu kopiju) aktuelnog izvoda iz prostorno-planskog akta Zapadno-hercegovačkog Kantona za odnosno područje u tekstualnom i grafičkom dijelu (po mogućnosti u boji) iz kojeg je vidljivo da je predmetni projekat, osim što jeste sadržan u Izmjenama i dopunama regulacionog plana Paljevine-Vlake koji je usvojen Odlukom o usvajanju Izmjena i dopuna regulacionog plana Paljevine – Vlake broj: 01-23-173/20 od 29. 10. 2020. godine od strane Općinskog vijeća Općine po osnovu prethodno dostavljenog Mišljenja Službe za imovinsko-pravne, geodetske poslove, katastar, prostorno uređenje i zaštitu okoliša, Odsjek za prostorno uređenje i zaštitu okoliša Općine Posušje broj: 04-23-802/24 od 02.12.2024. godine, mora biti sadržan i u prostorno planskom dokumentu višeg reda tj. prostornom planu Zapadno-hercegovačkog Kantona. Dakle, u skladu sa članom 69. stav (5) Zakona, Federalno ministarstvo okoliša i turizma je zatražilo od podnosioca zahtjeva dodatne informacije o projektu koje su mu potrebne za donošenje odluke o potrebi izrade, sadržaju i obimu studije o procjeni uticaja na okoliš. Izvod iz prostornog plana Zapadno-hercegovačkog Kantona za odnosno područje u tekstualnom i grafičkom dijelu dostavlja se **u originalu ili ovjerenoj kopiji u roku od 30 dana od dana prijema ovog akta**, te u slučaju nepostupanja po istom, Ministarstvo završava upravni postupak na način propisan Zakonom o zaštiti okoliša ("Službene novine Federacije BiH", broj 15/21) i Zakonom o

Dana 22.7.2026. godine nosilac projekta POINT d.o.o. Orašje je dostavio izvod iz prostorno-planskog akta u tekstualnom i grafičkom dijelu broj: 06-04-23-8-264-2/26 od 20. srpnja 2026. godine izdat na osnovu Prostornog plana Županije Zapadnohercegovačke za period od 2012. do 2032. godine u kojem je predmetna površina označena kao aktivno područje eksploatacije (dijelom), a crvenom linijom predmetna površina iz zahtjeva koja se odnosi na k.č.173/54 i k.č. 173/5 k.o. Vinjani, Općina Posušje.

Razmatrajući podneseni zahtjev i uvidom u priloženu dokumentaciju, utvrđeno je da je zahtjev podnešen na način propisan na obrascu iz Priloga III. Uredbe, nakon čega je Ministarstvo pristupilo provjeri zahtjeva popunjavanjem čeka liste PRILOGA VI. Ček lista za provjeru zahtjeva za prethodnu procjenu uticaja na okoliš i evidentiranja da zahtjev sadrži sve priloge u originalu ili ovjerenoj kopiji, tako da su stečeni svi uslovi da se isti uzme u razmatranje i pokrene upravna procedura prethodne procjene uticaja na okoliš (PPUO).

Federalno ministarstvo okoliša i turizma postupajući u skladu sa članom 40. i članom 70. Zakona o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj: 15/21) stavilo je na javni uvid Zahtjev za prethodnu procjenu i pozvalo zainteresovanu javnost da se uključi u postupak ocjene prethodne procjene uticaja na okoliš za ovaj projekat. Dokumentacija je bila dostupna na uvid u prostorijama Federalnog ministarstva okoliša i turizma - Sektor za okolišne dozvole, ul. Hamdije Čemerlića br. 2 Sarajevo, soba 312/1 i na web stranici ministarstva postavljen je na web linku: www.fmoit.gov.ba – link: <https://fmoit.gov.ba/zahtjev-za-prethodnu-procjenу-uticaja-na-okolis-za-projekat-istrazivanja-i-eksploataciju-tehnicko-gradjevinskog-kamena-sa-separacijom-na-prostoru-pogledaca-posusje-koja-obuhvata-81/> od 19. 08. 2026. godine. Obavještenje o javnom uvidu ovo Ministarstvo je 24. 08. 2026. dostavilo sljedećim zainteresovanim subjektima:

- Općina Posušje, Fra Grge Martića 30, 88 240 Posušje
- MZ Vinjani, Vinjani bb, 88 240 Posušje,
- Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša Županije Zapadnohercegovačke, Fra Andrije Kačića Miošića 2, 88240 Posušje
- Zavod za javno zdravstvo Zapadnohercegovačkog Kantona, fra Gabre Grubišića 18b, 88 340 Grude,
- Agencija za vodno područje Jadranskog mora, dr. Ante Starčevića b.b., 88 000 Mostar
- Federalno ministarstvo prostornog uređenja, Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo
- Federalno ministarstvo kulture i sporta, Zavod za zaštitu spomenika, Ul. Obala Maka Dizdara 2, 71 000 Sarajevo,
- Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije, Alekse Šantića b.b, 88 104 Mostar

Zainteresovani subjekti su putem pisanog obavještenja ovog Ministarstva od 19.8.2026. godine obavješteni da mogu izvršiti javni uvid u spis predmeta sa dostavljenom dokumentacijom svakog radnog dana od 8-16 sati u prostorijama Ministarstva, ul. Hamdije Čemerlića br. 2 u Sarajevu. Mišljenja u vezi prethodne procjene uticaja na okoliš zainteresovana javnost je bila u obavezi dostaviti Federalnom ministarstvu u roku od 30 dana od dana prijema obavještenja o javnom uvidu u pisanoj formi, koje se moraju prilikom donošenja odluke uzeti u obzir i njihovo prihvatanje ili neprihvatanje obrazložiti (član 40. stav (7) Zakona). Općina Posušje je zamoljena da o navedenim aktivnostima obavijesti i druge mjesne zajednice koje gravitiraju predmetnom području radi informiranja javnosti i uključivanja u predmetni postupak, a koje gravitiraju predmetnom području i nevladine organizacije (NVO) koje se bave pitanjem zaštite okoliša i djeluju na predmetnom području.

U zakonski ostavljenom roku, po istom su se očitovali sljedeći zainteresovani subjekti:

- Federalno ministarstvo kulture i sporta, Zavod za zaštitu spomenika se aktom broj 07-36-4-4315-2/26 AT od 23.9.2026. godine koje je konstatovalo da na predmetnom lokalitetu nema evidentiranih ili zaštićenih dobara kulturno-povijesnog naslijeđa, te da Zavod za parcelu ne može dati mjere zaštite okoliša nakon što su aktivnosti već poduzete i
- Zavod za javno zdravstvo Zapadnohercegovačkog Kantona navodeći da (citirano) "Javna ustanova Zavod za javno zdravstvo Županije Zapadno-Hercegovačke nema ljudske ni tehničke kapacitete kako bi moglo odgovoriti vašem upitu".

U ostavljenom roku od 30 dana nije bilo negativnih primjedbi na predmetni zahtjev.

Razlozi zbog kojih nije potrebno dalje provoditi postupak procjene uticaja na okoliš navedeni su u tački 1. dispozitiva ovog rješenja i tački 1. ovog obrazloženja.

Tačka 1. ovog rješenja zasnovana je na tome da je ovo Ministarstvo u skladu sa članom 71. Zakona o zaštiti okoliša, ocijenilo na osnovu dostavljene dokumentacije i mišljenja nadležnih organa, a prema kriterijima iz Priloga IV. Uredbe da nije potrebno provoditi postupak procjene uticaj na okoliš izradom Studije uticaja na okoliš iz sljedećih razloga:

a) Karakteristike projekata.

Karakteristike projekta su razmotrene s posebnim obzirom na slijedeće:

- veličinu projekta (za 8,1 ha nije obavezna procjena uticaja na okoliš izradom studije uticaja na okoliš);
- kumulaciju sa ostalim projektima (kamenolom Mrvelji i Vlake), opisano u okviru kumulativnih uticaja;
- korištenje prirodnih resursa – radi se o nastavku eksploatacije,
- proizvodnju otpada – regulisano u okviru tačke 3. ovog Rješenja kojim je uređeno upravljanje otpadom;
- zagađenje i štetna djelovanja – sprečavanje/smanjenje propisano je mjerama u tački 3. ovog Rješenja;
- rizik od velikih nesreća rizik i/ili katastrofa koje su relevantne za projekt u pitanju, uključujući one koje su uzrokovane promjenom klime, u skladu sa znanstvenim spoznajama - sprečavanje/smanjenje propisano je mjerama u tački 3. ovog Rješenja;
- rizike za ljudsko zdravlje (na primjer zbog onečišćenja vode ili zraka) – u okviru javnog uvida nije bilo primjedbi javnosti, a sve mjere sprečavanje/smanjenje propisano je mjerama u tački 3. ovog Rješenja;

b) Lokacija projekta.

- postojeći način upotrebe zemljišta – već vršena eksploatacija na predmetnom lokalitetu;
- relativnu raspoloživost, kvalitet i regenerativni kapacitet prirodnih resursa (uključujući tlo, zemljište, vodu i biološku raznolikost) tog područja i njegovog podzemnog dijela;
- apsorpcioni kapacitet prirodnog okoliša, obraćajući posebnu pažnju na slijedeća područja:
 - i. močvarna područja – nije močvarno područje;
 - ii. priobalna područja – ne radi se o priobalnom području;
 - iii. planinska, šumska i kraška područja – propisane su u zahtjevu i tački 3. dispozitiva ovog rješenja posebne mjere opreza zbog krškog terena;
 - iv. zaštićene prirodne vrijednosti proglašene u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode Federacije BiH (nacionalni parkovi, strogi rezervati prirode, spomenici prirode, zaštićeni pejzaži, parkovi prirode, i dr.) – nije proglašeno zaštićenom prirodom;
 - v. pojedinačne prirodne vrijednosti, kao i
 - vi. područja rijetkih i ugroženih biljnih i životinjskih vrsta – obrađeno u tački 3.5. dispozitiva ovog rješenja;
 - vii. područja na kojima još od ranije nisu bili zadovoljeni standardi kvaliteta okoliša – tačka 3.5. dispozitiva ovog rješenja, Mjere zaštite divljih vrsta i ublažavanje negativnih uticaja na iste u prostoru eksploatacionog polja u operativnoj fazi/fazi eksploatacije provoditi u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti prirode („Službene novine Federacije BiH“, broj 66/13 i 10/25) i Pravilnika o načinima, metodama i tehničkim sredstvima koji najmanje ometaju divlje vrste/podvrste ili staništa njihovih populacija, te ograničivanje zahvata u staništa populacija životinjskih vrsta u vremenu koje se poklapa s njihovim životno značajnim razdobljima („Službene novine Federacije BiH“, broj 87/21)
 - viii. gusto naseljena područja – nije gusto naseljeno područje;
 - ix. pejzaži historijskog, kulturnog ili arheološkog značaja - Federalno ministarstvo kulture i sporta, Zavod za zaštitu spomenika se aktom broj 07-36-4-4315-2/26 AT od 23.9.2026. godine koje je konstatovalo da na predmetnom lokalitetu nema evidentiranih ili zaštićenih dobara kulturno-povijesnog naslijeđa, te da Zavod za parcelu ne može dati mjere zaštite okoliša nakon što su aktivnosti već poduzete u prethodnom periodu (prethodna eksploatacija),

Svi navedeni uticaji iz priloga IV obrađeni su u okviru zahtjeva za prethodnu procjenu uticaja na okoliš, a sprečavanje/smanjenje propisano je mjerama u tački 3. ovog Rješenja.

c) Vrsta i karakteristike potencijalnog uticaja.

Mogući značajni uticaji projekata moraju se razmotriti u odnosu na kriterije iz tačaka a) i b) ovog priloga, uzimajući posebno u obzir sljedeće:

- veličina i prostorni obuhvat uticaja projekta (geografsko područje i broj stanovnika na koje bi projekat mogao uticati – obrađeno u zahtjevu za PPUO;
- vrste uticaja - obrađeno u zahtjevu za PPUO;
- prekogranične vrste uticaja – tačka 3.9. ovog rješenja, konstatovano da ne postoji vjerovatnoća prekograničnih uticaja;
- rasprostranjenost, jačinu i složenosti uticaja – obrađeno u zahtjevu, šira lokacija je eksploataciono područje;
- vjerojatnoću uticaja – propisane mjere za sprečavanje/smanjenje negativnih uticaja naokoliš, očekivani nastanak, trajanje, učestalosti i reverzibilnost uticaja – obrađeno u zahtjevu za PPUO;
- kumulativnom uticaju s uticajima drugih postojećih i/ili odobrenih projekata – tačka 3.8 dispozitiva ovog rješenja;
- mogućnosti djelotvornog smanjivanja uticaja – tačka 3. ovog rješenja.

Zaključno, svi navedeni uticaji obrađeni u okviru zahtjeva za prethodnu procjenu uticaja na okoliš, a sprečavanje/smanjenje propisano je mjerama u tački 3. ovog Rješenja.

Tačka 2. ovog rješenja, propisana je u skladu sa članom 7. stav (2) Uredbe o projektima za koje je obavezna procjena uticaja na okoliš i projektima za koje se odlučuje o potrebi procjene uticaja na okoliš, kojim je propisan sadržaj rješenja.

Tačka 3. ovog rješenja, propisana je u skladu sa članom 7. stav (3) Uredbe o projektima za koje je obavezna procjena uticaja na okoliš i projektima za koje se odlučuje o potrebi procjene uticaja na okoliš, kojim je propisano da rješenje o prethodnoj procjeni uticaja na okoliš, na osnovu provedenog postupka prethodne procjene uticaja na okoliš, može sadržavati i mjere zaštite okoliša.

Tačka 4. upućuje da je Zahtjev za prethodnu procjenu utjecaja na okoliš koji je izradila ovlaštena konsultantska kuća ESTA d.o.o. je između ostalog, osnova za izradu ovog Rješenja.

Tačka 5. upućuje na obaveze nosioca projekta ukoliko dođe do promjena na planiranom projektu.

Tačka 6. upućuje nosioca projekta na dalje postupanje u pribavljanju neophodnih saglasnosti i dozvola.

Tačkom 7. daje se tumačenje da za predmetni projekat nije potrebno pribaviti okolišnu dozvolu niti saglasnost za skladištenje opasnih supstanci jer se kako je navedeno u zahtjevu, eksplozivna sredstva neće skladištiti na lokaciji kamenoloma. Eksplozivna sredstva (eksploziv, detonirajući štapin, pojačnici) se dostavljaju od strane trećih lica koja se angažuju po ugovoru za svako miniranje.

Tačkom 8. propisane su obaveze drugih organa u vezi sa općim obavezama zaštite okoliša u skladu sa članom 84. Zakona o zaštiti okoliša, prema kojem nadležni organ postupa pri izdavanju drugih saglasnosti i dozvola, a koje operator mora ispuniti tokom izgradnje, rada, održavanja i prestanka rada pogona i postrojenja.

Tačka 9. ovog rješenja definiše nadležnost za inspekcijski nadzor prema ovom rješenju.

Tačka 10. ovog rješenja propisana je u skladu načelima i obavezama propisanim Zakonom o upravljanju otpadom („Službene novine Federacije BiH“, broj: 33/03, 72/09, 92/17 i 72/24) i izvještavanja o količinama nastalog otpada.

Tačka 11. ovog rješenja je u skladu sa članom 72. stav (4) Zakona o zaštiti okoliša ovo Ministarstvo u roku od 8 (osam) dana od dana donošenja ovog rješenja isto objavljuje na službenoj internet stranici.

Tačkom 12. Definisani su uslovi pod kojima važi ovo Rješenje.

Polazeći od izloženog činjeničnog stanja i izvršene ocjene izvedenih dokaza, na osnovu člana 71. Zakona i člana 7. stav (1) tačka a) i stava (3) Uredbe, riješeno je kao u dispozitivu ovog rješenja.

Uputa o pravnom lijeku:

Ovo rješenje je konačno u upravnom postupku i protiv njega nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom pred Kantonalnim sudom u Sarajevu u roku od 30 dana od dana prijema ovog rješenja. Tužba se podnosi u dva istovjetna primjerka i sudu se dostavlja neposredno ili mu se šalje preporučeno poštom. Uz tužbu se prilaže ovo rješenje u originalu ili ovjerenom prepisu (kopiji).

MINISTRICA

dr. sc. Nasiha Pozder

Dostavljeno:

- *Općina Posušje, Fra Grge Martića 30, 88 240 Posušje*
- *Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša Županije Zapadnohercegovačke, Fra Andrije Kačića Miošića 2, 88240 Posušje*
- *Federalna uprava za inspekcijske poslove, Fehima ef. Ćurčića 6, 71 000 Sarajevo*
- *Sektor za okolišne dozvole, procjenu utjecaja na okoliš, stratešku procjenu i registre zagađivača okoliša (interna evidencija)*
- *arhiva*

